

SES

SANAT ■ EDEBİYAT ■ SOSYOLOJİ
CUMA GÜNLERİ ÇIKAR HAFTALIK GAZETE

Bir ses ...

ZİYA GÖKALP

L. ERİŞÇİ

Muası Türk tefekkür tarihin de, üzerinde çok durulmuş isimlerden biri de Gökaltır. Gökaltır pa atfedilmemiş sıfat kalmamış gibidir. Pek de bir araya gelmez sayısız sıfatlarla Gökaltırın hakiki şahsiyetinin alâkasının tesbit etmek şüphesiz hayırlı bir iştir. Diğer sıfatları gündelik bir kenara bırakalım. Fakat, sosyolog olarak Gökaltır ne yapmıştır? Daha mütevazı bir soru. Gökaltırın bizim içtimaiyat tarihimizde rolü nedir?

1 — Gökaltır bizde Mesrutiyet, ten evvel ve sonra inkişaf eden içtimaiyata karşı sadece resmi ve politik bir aksülâmeli temsil eder.

Gökaltır, 1326 da Selânikte İttihat ve Terakki kongresine, Diyarbakır muhabası olarak gittiği ve Merkezi Umumi azası seçildiği zaman ne sistematiik bir tettebbü yapmış bulunuyordu, ne de (Diele) ve (Peyman) dan başka bir yerde yazı yazmıştı. Halbuki Mesrutiyetin ilk günlerinden beri elinden geldiği kadar İttihat ve Terakkinin Diyarbakır subesinde çalışıp durmuştu. Şu halde Gökaltırın Selâniğe gelişi hararetili bir parti, zahhka izah edilebilir.

Nitekim Selânikte ne yapıldığını sormuş bir vaziyette "Yeni Felsefe"ciile Fomill'ci oluşturma kararına, 31 Ocak 1907'de karar kılınmıştır. Bu ikinci mecmua İttihat Terakkinin parasile ve âdetâ ideolojik bir organ olarak çıkıyordu.

Gökaltırın sosyolojik devri 326-328 yani iki senelik bir daklamadan sonra başlamıştır. Rivayete göre bu iki sene içinde bilhassa Durkheim'i okumuştur. 328-329 ta Gökaltırı birdenbire Selânik İttihat Terakki mektebinde felsefe ve içtimaiyat hocası görüyoruz. Sonra İstanbul'a geliyor. Şurada, burada aslında ilmi olmanın bir kaç yazısı çıkıyor. Nihayet 331 de İstanbul

Darülfünunü "İlmi İçtima" müderrisi oluyor.

Gökaltır Merkezi Umumi azası olduktan sonra niçin içtimaiyat la uğraşıyor, ve bir iki senelik kim bilir nasıl, bir çalışmadan sonra muallim ve müderris olabiliyor?

Bu olmaz görünen işin sebepleri ancak bizde 331den evvelki içtimaiyata dair nesriyat ve hareketleri gözden geçirdikten sonra anlıyabiliriz.

Bu nesriyat ve hareketler Mesrutiyetten evvelkiler bir kenara bırakılırsa- 326-331 arasında olanları gematik bir şekilde şöyle hülâsa edilebilir:

1 — Sciences sociales: İzahlar (324-327) Türkiye nasıl kurtarılabilir (328), Yollar (329) Mevkiî İktidar (331), Anglo-Saksonların esbabı falkiyeti nedir (331), muhtelif makaleler, konferanslar ve broşürler.

2 — Organisite mektep: Sosyoloji (327 Manastır), Te. kâmil ve kanunları (329), "Mülkiye" ve "Ulûmu İktisadiye ve içtimaiye" mecmuasında makaleler.

3 — Peyco-Sociologique mektep: Tekâmülül akvamın kavaminin

psikolojyası (907), Ruh siyaset ve (İttihat) mecmuasında makaleler.

4 — İdarî mektep: Sosyalizm (329), Sosyalist rehber anele (328), (İştirak) mecmuasında makaleler.

5 — Diğer nesriyat: İlimi içtimai (328), İlimi cemiyet (Serveti Fünun 336), felsefe, fei asır ve ilmi içtimaiyat (Hikmet 336).

Ve Rubab, Sıratı Müstakim, Resimli Kitap, Müsevver Muhit, Yeni Felsefe, Felsefe ilâh mecmualarında muhtelif makaleler.

Bütün bu nesriyat sayısız "Sosyal-Politik" çerçevede yazı (Sonu 8 incide)

...bu da bir ses!..

SES

Pearl Buck

MUVAKKAR EKREM TALU

Yirminci asrın ortalarına kadar devam eden gelen, mektep içi ve dışı pedagojisinde: "Söz gümüş, sükût altundur!" zihniyeti, her türlü içtimai bünyemizde az çok tesirlerini göstermiş batıl bir düşüncedir.

Atalar sözü olduğu için mutlak iyi ve doğru söylenmiş olacağına nereden hükmediyoruz? Bugünün icabları sözü yine gümüş fakat, sesi altın tanıtılmaktadır. Sükût, bakır bile değildir.

Cumhuriyetin doğması için değil amma, Fransanın yaşaması için Marseyezin sesi az rol oynamamıştır.

Çanakaledeki "Allah! Allah!" Dumlupınardaki "Hedefin Akdenizdir, ileri!", Türk ordusunu muzafer kılan ilk âmillerdir.

Mütefekkirliği inkılâpçılığın, inkılâpçılığı mütefekkirliğinden üstün olan büyük edip Tolstoy: "Ses hareketten, hareket de sestten doğar." diyor.

Besikte ninni duyan kulakların git gide sağrılması neden? Radyo, medeni camiaya hizmet bakımından en az Pasteur kadar faydalı olmuştur.

"Sükût manevî, ses maddîdir." denir. Yalan değil, yanlış.. Duyan için maneviyatın da muhtelif tonda sesleri vardır. Manevî ve maddî sesleri birbirinden ayırd etmiyenlerdir ki, salâhiyet ve emniyetle haykırarak kudretini kendilerinde bulmuşlardır.

İyi konuşan, iyi düşünmez ve iyi düşünen iyi konuşmazsa iki si de yavan olur. İyi düşünmek için de yine iyi duymak lâzımdır.

İlim, düşünenlerin çocuğu, konuşanların kendisidir.

Sesini kaybeden insan, nefesini kaybeden insandan daha evvel ölmüş demektir.

Dünyayı yerinden kaldırmak için bir istinat arıyan Arşimî eğer sesi düşünememiş olsaydı, muhayyel gibi görünen gayesi ni tahakkuk ettirmiş olurdu.

Ses gürültü demek değildir. Onu tahlil için fizikten ziyade lojike yaklaşmalıdır.

Ne cisim, ne isim, ne resim!.. "Baki kalan bu kubbede bir hoş seda imiş!.." diyen şairin felsefesine uyarak sesimizin yaşaması için çalışmalıyız.

MUVAKKAR EKREM TALU

HÜSAMETTİN BOZOK

Geçen yıl İstanbul sinemaları Paul Muni'nin bir filmi göstermişlerdi. Sarı Esirler (Visages d'Orient) de sarı derilî çinlilerin tabiat ve hayatla nasıl mücadele ettiklerini ve pirinç tarlalarını turnaklarla nasıl kazdıklarını görmüştük. Bu film hakkında Sabiha Zekeriyadan başka hiç bir kimsa yazmadı. Sarı Esirler(") "bugün vatan topraklarını kurtarmak için dişlerle ısra-ısra ölenlerin, malhur ve ma'lûm Çinin,

(Sonu 9 incide)

KARADENİZ YOLCULARI

YUSUF AHISKALI

Karadeniz sahillerinde yolculuk yapanlar veyahut bir posta vapurunun kalkmasında, gelmesinde hazır bulunanlar bilirler. Vapurlar Karadeniz halkını tiklim tiklim getirir götürür. Fakat Karadenizlilerin ne için ve nereye gelip gittiklerini hiç öğrenen olmuş mudur?

Ben Karadenizliyim. Bir çok defa Karadenizin şarkında bulunan memleketime gittim, geldim. Bu tarafların bütün yolcularının hallerini, nereden çık

tıklarını ve ne için gidip döndüklerini bilirim: Nasreddin Hoca insanların öteye beriye gidip gelmelerini dünyanın muvazenesinin bozulmaması için olduğunu söyler. Ben de aynı fikirdeyim. Karadeniz havalisinin, bhusus şark kısmının muvazenesi bozulmamak için Karadeniz halkının gidip geldikleri kânaatine vardım. Karadenizin şark kısmının ahali arazi, ye nisbetle çok fazladır. Alle başına ufak bir toprak parçası düşer. Toprak karış karış ekilir. Fakat, ekin yine yetmez.

Halk başka yerlere iş aramağa gider, çalışır, kazanır fakat yine köyüne, kasabasına döner. Dışarda işini bırakmaz; evine, ailesine kazandığı paradan gönderir, ailesi geçinir.

Rize taraflarında reneberler, yamaçlardaki uçurumları işlerler. Bazan bu gibi yerlere bellere ip bağlayarak indikleri de olur. Bir memleketin, bir havalinin folkloru o memleketin içti, mal, ruhi ve ilâh... bir safhasını göstermez mi?

İşte, Rizenin bu toprak vaziyetini gösterir bir toprak türküsü:

Şuşman oğlı nereye?
İpsüz indü dereye,
Oturmuş ta ağluyor
Karisu pencereye
Görüyorsunuz ki şişman oğlu beline ip bağlayıp imediğinden düşmüş ve ölmüş olacak ki karısı da pencerede onun peşine ağlıyor.

Karadenizin nüfusunun nisbeten az olan yerlerinden bile dışarıya, büyük şehirlere gidip çağırılır. İşte size bir misal daha vereyim:

Muhterem Reiscumhurumuz İsmet İnönünün son Karadeniz de İnebolu sevatatinde konuştuğu bir köylüye:

— Kaç nüfusun var?
— On iki.
— Say bakayım.
— Durmuş bir, Mustafa iki, Şükrü üç.

— Adlarını değil. Çocuk olarak söyle. Sen bir, hanım iki...
— Ben bir, hanım iki. On tane de çocuk.

Devamla:
— Gurbet yaptın mı?
— İstanbulda çalıştım.

(Sonu 9 incide)

SES
Yansız hikâye

SES

Beşmuharriri:
SUPHI NURİ İLERİ
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:
YAŞAR ÇOL

ABONE ŞARTLARI:
Yıllığı: 500 Kr.
6 aylığı: 250 Kr.
3 aylığı: 130 Kr.
Yabancı memleketter için ik misli.

Ücretler posta havalesi ile ve (SES, ANKARA CADESİ) VAKIT YURDU, İSTANBUL adresine gönderilmelidir.

İdarehane Pazar ve Cumartesi günleri madda her gün 15 - 18 arasında çıkarılır.

Her Hafta

Az Okumuşlar için

Memlekette neşredilen gazete mecmua ve kitapları bakıyorum ve bunları anlamak için hiç olmazsa lise mezunu olmak icap ettiğini görüyorum. Fakat, bizde yalnız ilk veya orta mekteplerden çıkıp daha fazla tahsil görmeyen ve göremeyen on binlerce genç var. Acaba onların anlayacağı, seveceği, istediği, edileceği tarzda neşriyatımız var mı?

Evet, hep Karagöz, Hacivat, Köroğlu gibi bir takım haftalık halk mecmuaları öne sürülüyor. Buna da şükür. Fakat, halkımız neye her şeyi mutlaka mizah penceresinden görsün? Ona daha ciddi ve daha basit bir surette her şeyden bahsetmek mümkün değil midir?

Bir vakitler halka mecburi su rette yeni harfler öğretildi ve hattâ ellerine birer de şahadetname verildi. Fakat, sonra ne oldu? O halk, kendine göre gazete, mecmua ve kitap bulamayanca okuduğunu iletmedi ve hattâ unuttu.

Mesale yalnız halk dili ile yazılmak değildir. Aynı zamanda ilk ve orta mektep talebesinin malûmatı seviyesinde ilmi ve fenni eserler yazılmak ve onlara göre basit ve iddiasız bir edebiyat vermektir.

Meşhur bir romancımsa bir gün bunları söylüyordum. Hemen atıldı ve dedi ki:

— Ben halk için yazıyorum, mevzularını da halktan alıyorum, üslubum da halkın üslubudur...

Merak edip, üstadın bir iki eserini okudum. İddiasına rağmen o da bal gibi lise mezunları için düşünmüş, hissetmiş yazmış. Kendisini bir gün yine gördüm ve bunları da söyledim. Tenkidime tahammülü etmedi, bana kızdı ve:

— Herkes beni beğeniyor, bir sen muhalefet ediyorsun, kısakıyorsun, dedi.

Yabancı Dil

Tanıdıklarına soruyorum: — Fransızca, Almanca veya İngilizceyi nerede öğrendiniz?

Aldığım cevaplar hep aynı: — "Fransız, Alman veya İngiliz mektebinde..."

Hiç kimse de bana Türk mektebinde yabancı dili öğrendiğini söylemedi. Türkiye'de belki eli senedenberdir mekteplerimizde talebeye yabancı dil öğretmek için bir çok kıymetli vakitler ve pek çok paralar sarfedilmektedir. Netice ise sıfır, hiç. Çünkü yabancı dil öyle haftada bir kaç saat ders ile elde edilmez. Mevcut metod ve kitaplar kâfi değildir. İyi hoca bulmak zordur, bir de her talebenin yabancı dile istidadı yoktur.

Fakat, bu yalnız Türkiye'ye mahsus bir muvaffakiyetsizlik değildir. Fransada da, Almanya'da da, İngilterede deyledir. Yani hastalık veya beceriksizlik umumidir. Çünkü yabancı dil böyle öğrenilmez. O halde ne yapmalı? Yabancı dil derslerini kaldırmalı mı? O vakit daha fena olmaz mı?

Bunun cevabı ve çaresi var. Bir defa her talebeye yabancı dil öğretmeğe lüzum yoktur. Talebenin en müstehterini almali ve yalnız onlar ile meşgul olmalı. Ya onları Galatasaray Lisesi (Sonu 6 ncı sütunda)

Leh ve Aleyh

TAVZİH
"SES" gazetesi yazı işleri müdürlüğüne:
İstanbul Müddeiumumiliği 2 nci tetkik dairesinden:
Gazetenizin 2 ilkkânun 1938 tarihli ve 3 sayılı nüshasının ikinci sahifesinin 4 üncü sütununun ortalarına doğru (Magallanez) başlıklı bir yazı görülmüştür.

1937 senesi haziran ayında Naraburnu açıklarında vuku bulan müsademeye üzerine batan gemi acentası ikinci ticaret mahkemesine müracaatla Magallanez vapurunun tevkifini istemiş ve mahkeme tedbiri ihtiyatı suretile vapurun tevkifine karar vermiştir. İspanya vapuru kaptanı bu tedbire itiraz etmiş ve bir çok celseler cereyan eden mahkeme neticesinde itirazın refine karar verilmiştir.

Bilâhara İtalyan vapuru acentası 5.7.1937 tarihinde gerek geminin, gerek hamule bedellerinin talebine dava açmış ve müddeialeh selâhiyet itirazında bulunmuş, bu noktada mahkemece reddolunmuştur. Bilâhara müsademeye hangi kaptanın sebebiyet verdiği hususunda keyfiyet ehli vukufa tevdi edilmiş ve verilen rapora göre Magallanez vapurunun kaptanının muhtı olduğu tahakkuk etmiştir. Halen geminin ve içindeki hamulenin kıymetlerinin takriri etrafında tahkikat cereyan etmekte ve ehli vukufar bu malların kıymetlerini takdir ile meşgul olmaktadır.

Alâkalı ticaret mahkemesinden alınan yukarıki izahata nazaran mahkeme lüzumsuz tasallüklarla vakit geçirerek işi süruncemede bırakmış normal seyrini takip ederek son safhasına gelmiş olduğu görülmektedir. Keyfiyetin Matbuat Kanununun 48 inci maddesine tevfi kan ilk çıkacak nüshasında tavzihan derecini isterim.

TAVZİHE TEŞEKKÜR
Yukarıya derecottığımız tavzihi neşretmek için Matbuat kanununun tahmil ettiği mecburiyete hiç bir ihtiyaç yoktu, bunu memnuniyetle dercediyoruz. Bu sütunun muharriri, hastâğından dolayı, esasen bu hafta yazı göndermemiştik. Teşekkür ederiz.

MUHABERE:

BEHÇET NACİ'YE

Mektubunuzu aldım... Tenkit cephem maalesef lehinize hareket geçemedi. Manzumeniz, neşredilmemesi lâzımgelen manuzmelerdendir. Çünkü, ilerde azaçağımızdan şüphe etmediğim güzel yazılarınız yanında aleyhinize fena bir not vermek ihtimali var. Hem size -darılsanız bile-şunu söyleyeceğim. Bir tek mscamızda olsun "çok duyulmuş ve söylenmiş"likten kaçınmamışsınız. "Ego" nuzun daı çerçevesini aşmasını bilirsiniz ve kendinizi, edebili ve içtimai kayıtlardan kurtarabilirsiniz ne âlâ!

SEBATI ERTAN'A

Yukarıda Behçet Necati'ye yazdıklarımı size de avnen tekrar ediyorum. İlâve edilecek bir noktada var: Nesirleriniz "Fecri âti" kokuyor. Sarı abajur, mor paravan, eflâtu gece ekaik... Alâkanıza teşekkür ederken, sözlüme kızmantız, kızdıktan sonra çekmemenizdeki bütün yazılarınızı yurttan hiddetinizi bana bildirmenizi rica ederim.

Notlar

Lehçetülhakayik'den

Üçüncü sayımızda Amerikalı muharrir Ambrose Bierce'in "Şeytan lügati"ndan bazı parçaları tercüme etmiştik. Bu sayımızda da tanzimat devri mizahçılarının Ali beyin Mısırda 1897 de basılmış olan Lehçetülhakayik'in dan şu parçaları alıyoruz.

ECZACI DÜKKANI — Derunündeki ilaçların nefini alandan ziyade satan görür.

İSTİKBAL — Bizde misafir karışlamak manasında maruf ve müstameldir.

ASIL — Ben bilirmiyim? kendisi söylüyor.

İNŞAALLAH — Cevabı ret.

BARBAR — Barutu icat etmeyenler.

TARİH — Zügürtledikçe karıştırılan defter

CESARET — Korktuğunu şelli etmemek.

CÜCE — Büyük adamların yakından görünüşü.

DOSTLUK — Fırtınalı havada içi dışına dönen bir şemarye.

SAÇMA — Muarızımızın efskârı.

FALCI — İstedigimizi söyleyen.

ÖMRU İNSAN — Avdet bileti satılmaz bir seyahat.

MÜTTEFİK — Bize ihtiyacı olan.

MUSTAKİM — Hututu hendesiyeden biri.

YAŞ — Kadınların ketmine muktedir oldukları yegane şır.

EDEBİYAT TARİHİ DERSLERİ

Yazılar: Fikret Adil

Resimler: Zahir Sıtkı Güvenli

DIVAN EDEBİYATI

Hacesi: Turhan Tan

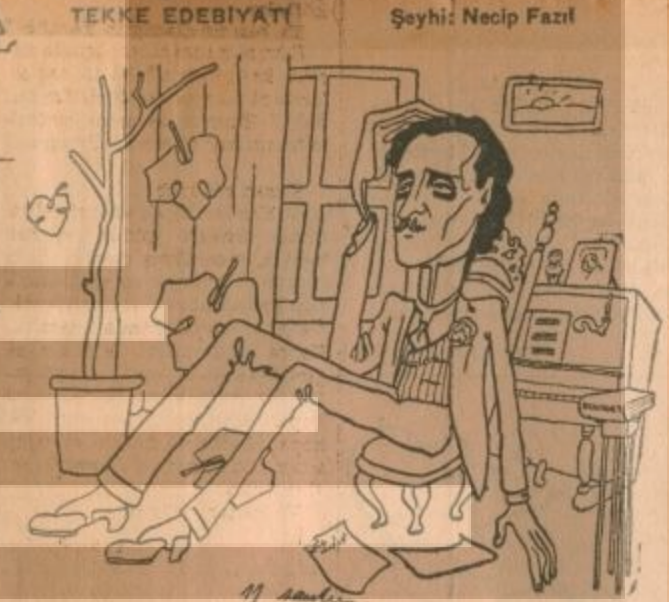
TEKKE EDEBİYATI

Şeyhi: Necip Fazıl

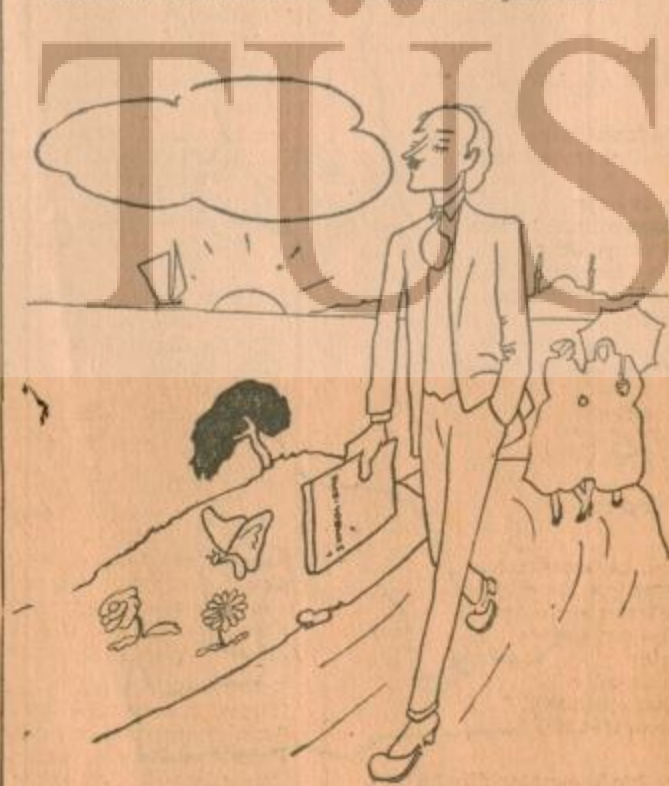
TANZİMAT EDEBİYATI

Profesörü: Peyami Safa

EDEBİYATI CEDİDE

Hocası: Fazıl Ahmet

FECRİATİ EDEBİYATI

Muallimi: Orhan Seyfi

BUGÜNKÜ EDEBİYAT

Öğretmeni: Yoktur

Lokman Hekim

SES KISILMASI

Ses kısılmasının muhtelif sebepleri arasında fazla bağırarak geliri. Bilhassa karşınızda vurdum duymazlar olursa ve siz de muhakkak derdinizi anlatmak isterseniz, netice ses kısılmasıdır.

Buna mani olmak için en iyi çare, bağırılmaktır. Amma karşınızdaki bir şey anlamıyacakmış, o başka mesele.

Esasen haykırarak da bir şey anlatamadığınıza göre netice birdir.

DOKOR FAUST

HUKUK İLMİNİ YAYMA KURUMUNUN ANKARA HALKİNDE VERDİRECEĞİ KONFERANSLAR

24.12-1938: Ethem Menemencioğlu (Siyasal Bilimler Okulu Profesörlerinden)

Beynelmîl camia hukukunda talâhiyet meselesi

7-1-1939: Hirsch (İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörlerinden)

Devlet İktisadi teşekküllerinin hukuki mahiyeti.

21.1-1939: Ahmet Esat Arsebük (Ankara Hukuk Fakültesi ve Siyasal Bilgiler Okulu Profesörlerinden)

Tarihi mektep.

4-2-1939: Ferit Ayten (İstanbul Üniversitesi Sabık Profesörlerinden)

Yeni Alman hukuku.

18-2-1939: Honig (İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörlerinden)

Eski ve yeni tabii hukuk.

4-3-1939: Ali Fuat (İstanbul Hukuk Fakültesi Dekanı, Profesör)

Muası hukukta âmme hükmi şahıslarının mes'uliyeti meselesi.

18-3-1939: Ali Rıza Türle: (Konuya mebusu)

Kanun hâkimiyeti.

1-4-1939: Sıddık Sami (İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörlerinden)

Müesseseye nazariyesi ve bu nazariyenin bazı Türk İdare Müesseselerinin doğuşuna ve inkişafına tatbiki.

15-4-1939: Schwars (İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörlerinden)

Mukayeseli hukuk bakımından İngiliz borçlar hukukunun ana prensipleri.

(Bağı 1 inci sütunda)

gibi derslerin pek çoğunun Fransızca okutulduğu mekteplere göndermeli veyahut her sene o müsteht talebeye tatil aylarını Avrupada aileler arasında geçirtmeli. Zaten her sene Avrupa da bu suretle binlerce talebe teati edilmiyor mu? Fransadan İngiltereye, Almanyaya ve oralarından da Fransaya her yar binlerce talebe gönderiliyor.

Yabancı dil için kulak dolandırıcı, muhit ve ezclimle istinat lâzımdır. Bu üç şart yalnız biz değil hic bir memleket kendi mehtenlerinde temin ediliyor. Müsteht olmaları sevelerice vorkaktan ve pek de usul müsteht olmaları maas verilmekten hic bir tara da en tatillerde müsteht talebevi bir kaç ay Avrupaya göndermek sistemi tathik e...

SUPHI NURİ İLERİ

Kocaman geminizde bana da avuç içi kadar
Bir yer verin!
İçimi bir keten gibi örüp size vereyim
Hasır masalarınızın üstüne serin!
Beni de götürün!

Beni de götürün yolcular
Toprak gibi çatlayan dudaklarımı
Arzu çeşmelerinde ıslatayım,
Beni de götürün yolcular
Yeşeren yüreğimi söküp yerinden önünüze atayım
Beni de götürün yolcular
Dişlerimi Çinde, saçlarımı Buharada satayım,
Kulunuz olayım, yolcular, köleniz, götürün!
Çok uzaklarda yıldızlı geceler
Çok uzaklardaki yıldızlı geceler
Yirmi beş yaşına masal söylemesini bilirler
Çok uzakların güzel olduğunu bana onlar söylediler.
Size yıldızlarımın bütün masallarını söylerim.
Beni de götürün.

Deinze beyaz bir gül düştü
O gül niçin denize düştü size söylerim.
O gülü alıp size vereyim
Beni de götürün.

Penceremin önünde deliklerinden ışık boşanan
bir gemi durdu.
Yârap! Benim de içimde bu kadar ışık yansa
Dünyalar benim olurdu.
Senin en karanlık göklerinde salkım salkım yıldızların var
Benim içimde insan ayağı değmemiş karanlıklar.

BEDRİ RAHMİ

Şehit

Kasap

Öküzler vapurdan çıkıyor.
Öküzler salhaneye gidiyor, baş
ları birer birer kesilecek. Kesil-
irken böğürecekler. Gözleri
açılıp, sonra buğulu bir cam gibi
sönecekler. Kan içinde başları,
kopup yere düşecek.
Öküzler koşuyor.
Öküz başına alacağı parayı
dünen celep güllüyor.
Öküzler koşuyor.
Öküzler koşuyor.

Öküzler, köfte olacaklar. So-
ğanla terbiye edilmiş, suyu çıkar
köfteler.
Ya ben ne olacağım Yarabbi?
Sıkışmış insanların içinde ne-
reye kosuyorum? Niçin vapur-
lar beni taşıyor, ve gözlerim bu-
ğulu? Burnumun sıcak nefesi-
le hangi salhanede kesileceğim?

Kasap güllüyor:
— Yarana bıçak yağı sürelim.
Siyah tırnaklı güdük ellerim
keskin, inceltmiş demiri kara
sapından tutacak ve yumusacak
boynunda kütür kütür işleyecek.
Ve kan, evvelâ damla damla...
Sonra sicim gibi... Sonra oluk
gibi dökülecek, üzerime sıçraya-
cak ve kafa kopacak. Kafamın
kopmasını ben göreceğim. Ve
kopan kafamın benim olmayıp
senin olduğunu düşünerek se-
vineceğim.
Ve kasap güllüyor.

A. H. Ç.

Günlerim

Geçti
Günlerim sessiz.
Beni öldüren,
Beni güldüren
Günlerim
Bir oluktan gibi döküldü
Rüyamın sarnıcına.
Makaradaki ruhum söküldü:
Kalbim deliyor suyu,
Bir delik kova gibi.
Dalıyor
Rüyamın sarnıcına
Sarılıyor makaradaki ruhum.
Zahmet!!!
Dolmuyor kalbim:
Dökülüyor su
Kovanın taşıdığı iki göz yarasından.

H. K.

Hayır, bu resim Fikret Adil'in
değildir, Fikret Muallanın'dır.
Geçen haftaki sayımızda Fikret
Adil'in bir yazısının altına yan-
lışlıkla Fikret Mualla imzası a-
tılmıştı, böylece takas yapmış
oluyoruz. — S.E.S.

Zaman

Hayat bir yumak iplik,
Zaman kedi yavrusu.
Akışı didik didik,
Yapan kedi yavrusu.
Zaman verse de öğüt:
Gönül narin bir söğüt.
Hayat bir tas taze süt,
Dayan kedi yavrusu.

C. ONCİM

O İnsanlar

1
Ben onları düşünüyorum ki,
Sofralarında bizim için yer ayırmışlardır.
Beyaz feslişenli avlularında benim için mumlar yanar.

2
Ve anneleri benim çocukluk arkadaşumdur.
Nerde o insanlar ki, duvarlarında benim resimlerim
Raflarında benim kitaplarım.
Mahallelerinde benim şarkılarım söylenir.
Dolaplarında bana iyi ayvalırsaklıyan Emti teyzem
Boynunda sarı altınlar sarkan Fahriye ablam.
(Belki şimdi benim kadar çocuğu olmuştur,
Sofalarında kurşun askerleri Kovalıyan kodileri,
Ve koynunda ihtiyar adam resimleri....)

3
O insanlar sofalarında bizim için ekmekler dilmislerdir.
Yataklarında hep beraber yatılır.
Avlularında erikler, portakallar sarkar.
Sandıklarında kat kat çeyizlik elbiseler,
Hanaylarında narlar ayvalar kurutulur,
O insanlar,
Ekmekleri bölüşülür, su sızmaz aralarından!

4
Ben onları düşünüyorum ki, belki daha doğmadılar,
Belki onlarla oturuyorum şimdi bir evde dir diye,
O insanlar ki, ne adlarını ne dillerini biliyorum.
(Kol kola gezecek kadar belki dosttur Allahla)
Belki ilâhlarla bir yatakta yatarlar.
Bilinmez, belki kapı komşumuzdur onlar
Bakır cezvelerinde acı kahvelerini içmişizdir.
Yahut çok uzaklarda bizi düşünmektedirler.

5
Bilinmez, kim bilir, belki de ben böyle insanlar düşündüm!..

N. İLHAN BERK

1
Su çatlattı bardağımı
Su çatlattı bardağımı
Su çatlattı bardağımı
-Su denize akmak ister.

2
Ben her akşam sahile merim
Çocuklar orda taşlarla oynar
Deniz kayalıklarında yosunlarla eğlenir
Ve balıklar her zaman şarkı söylemez
Aşk, şehir ve insanları bırakarak
Bir akşam yapayalnız denize açılacağım

3
Bütün bir günün ağırlığı
En tatlı sesle ömrümde hiç,
Düşünüp düşünmediğimi sorardı.
Hayır, derdim.
Fakat, sonra,
Kendi kendime bütün bir ömür
Ne düşündüğümü bir türlü bulamazdım.

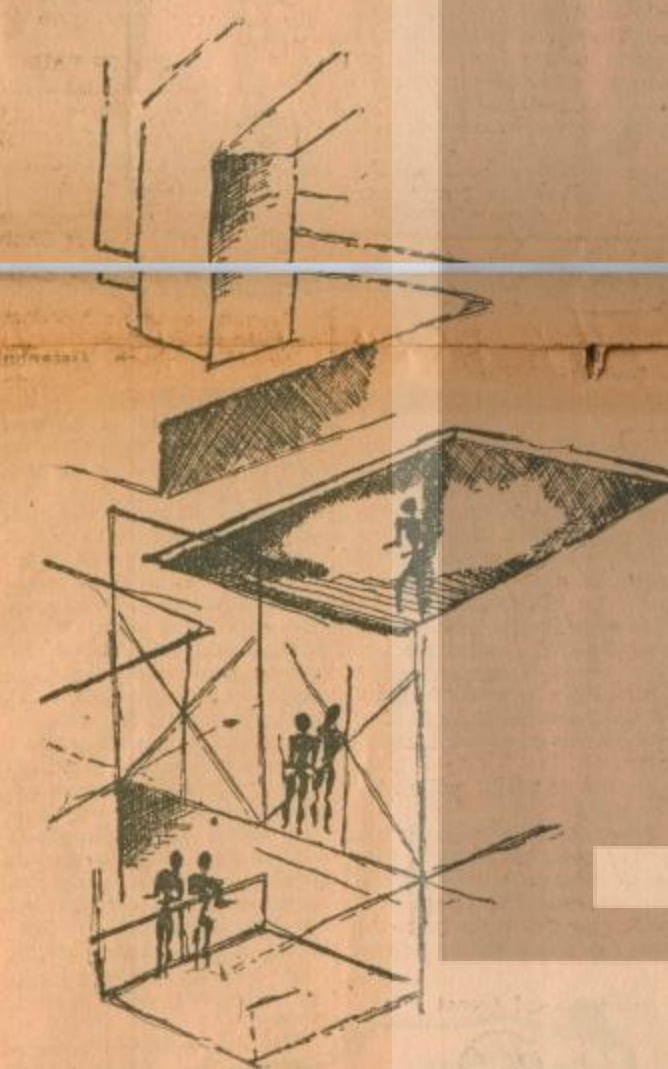
SABAHATTİN KUDRET

Güneş

Salına salına taş merdivenden,
Akşamla avluya iner mi bilmem?
Gün yağmurla akşa taş merdivenden.
Kapıda yaylıya dîner mi bilmem?
Sel gibi kırlarda dîner mi bilmem?

Yol sırma kemerdir bir dağ belinde,
Bilmem ki oraya bağlar mı bizi?
Şarkılar çağırıp denize doğru,
Ünlesek, ünlesek O sesimizi.
İşte gelir mi bir gül elinde
Şarkılar çağırıp denize doğru.

FEHMİ ARMAN

allahtan pencere açmışlar içi sıklan evlere
pencerezer olmasa
nasıl gezerlerdi
karanlıklarda
ayağa kalkmış büyük böcekler
nasıl tırmanırlardı merdivenlerden

tahta evler eski kutulardır
istif edilmiş apartmanlar
yaldızlı nişan şekeri kutularındı.
içinde siyah ve sarı başlı böcekler oturur
başka küçük bir kutudan
uzaktaki başka böceklerin
cızırtılı seslerini duymaya meraklıdırlar
sevgilim bir böcektir
taştan yuvasında karafatmalar yaşar
beş sene getirdiğim şekerleri kemirip elimi
rıştırtırsı

karafatmalar onu benden ayırdılar
o şimdi bana küsülüdür
kutu duvarları içinde

ASAF HALET ÇELEBİ

Tencere Kaynıyor

FERDİ TAYFUR

Baba Cafer ihtiyardı, ama i-
gini bilirdi. Herkesin nabzına
göre serbet verir ve yedi devlet
ile hoş geçirdi. Oturduğu yere
kira vermez, mahallenin kış-
sınıca bütün ufak tefek tamir-
râtı yapar, yuva-larını giderir.
Kuyru yukılsa; Cafer ağa! Kire-
nâdler aktarılacak. Cafer ağa!
Boş oturduğu da niç görülme-
miştir hanı. Yalnız akşam olup
sular karardı mı sağlam teneke
kaphı sırtını kale gibi bir apartı-
mana dayamış olduğundan hiç

idi işte... Amma tencere, o, yi-
ne mangalın üzerinde fokur fokur,
keyifli keyifli kaynıyordu.
Tam bu sırada karşıki taş evin
delikanlısı geçiyordu. Baş ö-
nünde, derin derin düşünüyör-
dü. Taş eve bakmadı bile! Ne
bakın? Ey artık başkalarının!
Onun nasılsa yolu düşmüş ola-
cak bu tarafa. Baba da onu bel-
ki altı aydır görmemişti. Deli-
kanlı, Cafer Babanın tarafına
da bakmıyordu, çok düşünüyör-
gibi idi.

B. Rahmî
705

bir lodostan korkmıyan küçü-
cük kulübesinin önüne oturur,
kallavi tabakadan bir sekiz bu-
cukluk yakar ve geleni geçeni
seyreder, mahallede oturan kü-
çük, büyük ona selâm verirler-
di.

Herkes onu tanıdığı gibi o da
herkesi tanıır. Hem o çok iyi ta-
nıyordu herkesi...

Cafer Baba şöyle oturdu mu
söz, tam karşısına ör taş ev dü-
şerdi. O evde de bir baba bir a-
na ve üç kardeşle bir iki hiz-
metçi yaşıyordu. Hepsini bir ta-
rafa bırakalım, yalnız ortanca
kardeş olan delikanlı bizim Ca-
fer Babanın zihnini çok yorar-
dı. Baba onu tıpkı kendi genç-
lik haline benzetirdi de her gö-
rüşünde uzun uzun düşünceye
dalardı. Çocuğun hali de yaba-
na atılmaz ha...

Bey bos yerinde, yapı sağ-
lam, bakışlar dik ve oldukça
küştah. Ana, baba ile arası pek
iyi değil, her nedense. Kazancı
iyiye benziyorsa da nereden gel-
diği pek malûm değil.

Cafer Baba ile de pek seviş-
iyorlar. Akşamları Babaya rast
geldi mi, delikanlı uzaktan ba-
ğırır:

— Merha Baba, nasılsın?

— Tencere kaynıyor oğlum.

Diye, Baba da önündeki mang-
alda fokurduyan çömleği gös-
terirdi.

Uzun seneler geçti. Binalar
bile eskidi. Cafer Babanın kulü-
besine koltuk değneği gibi bir
destek vurulmuştu. Karşıki taş
evin de yüzü bozulmuş, pancur
ları çürümüşü.

Son günlerde bu evden bir
güveği ve iki cenaze çıkmıştı.
Delikanlı şimdi haftada ancak
bir iki kere eve uğruyor ve kim
bilir neden, her gelişinde fitil
gibi sarhoş olduğu anlaşılıyor-
du.

Tâ uzaktan Cafer Babaya ses-
lenir; nasılsın Baba, diye, so-
rardı. O da yine önündeki mang-
ala bakarak "tencere kaynı-
yor evlâd" diye cevap verirdi.
Çocuğun bu hali Babanın hoşu-
na gidiyordu. Bir gün uzun u-
zadıya gencin arkasından baka-
rak kendi kendine:

— Sürt bakalım, elbet bir gün kafana dank diyecek.

Diye oyuk dişinden hava çe-
kerek bir iki kere fısılttı.

Merhametsiz zaman, bütün
hızıyla yürüyüp geçti. Cafer
Baba artık süt gibi beyaz ol-
muştu. Kulübeye üç destek da-
ha vurduğu halde yine her rüz-
gâr da duvarları titriyordu.
Kendisi de biraz öne eğilmiş gi-
bi yürümeğe başlamıştı. Bir de
öksürük peyda oldu göğsünde
ki, Babayı en çok sarsan da bu

Bu sefer Baba seslendi:

— Merha oğul.
Delikanlı dikildi. Ses dinler
gibi biraz durdu, sonra birden-
bire döndü:— Vay, Baba Cafer nasılsın
bakalım?

Dedi. Amma bu lâflar hiç de
böyle söylenmezdi, çünkü ne se-
vinç, ne şaşkınlık, ne merak hiç
bir duygu yoktu delikanlının
sesinde.

Baba, dik dik gencin yüzüne
baktığı zaman kirli cam gibi si-
lik sielik bir çift gözle bütün su-
ratı kaplamış uzun bir traş gör-
dü. Bu gözler Babaya öyle ace-
aip bakıyorlardı ki; Baba kork-
tu, yüreği de cız etmişti. Bu
çocuğu severdi Baba. Onun,
günün birinde belini doğrulta-
cağına inanırdı, amma bunu he-
saba katmamıştı ihtiyar.

Delikanlı, başka bir düny-
dan konuşuyordu sanki:

— Daha nasılsın?
Bu sözler de yine bomboş bir
basma kalıptan çıkmışlardı.
Baba da, ağız alışkanlığı bu
ya...— Tencere kaynıyor evlâd!
Deviyermişti.

— Kaynıyor değil mi Baba?
Aman kaynasın. Ben üç gün-
dür acık yemek yemedim. Me-
zeler de karın doyur mu ki. Üs-
tüm de çamur içinde, bu sabah
uyandığımda Lâleli camininin
çesme yalağında buldum kendi-
mi.

Babanın gözlerine yaş yürü-
müştü. Kirpiksiz göz kenarları
kıpkırmızı olmuştu. Başka hiç
bir şey konuşmadılar. Deli-
kanlı karnamı doyardu, ağzını
elinin tersine sildi, kalktı. Gi-
derken bir şeyler homurdandı.
Her halde "Allah'a ismarladık"
diyordu... Baba bir şey söyle-
medi, yutkundu, kaldı. Bu göz-
ler bu bakış Babayı olduğu ye-
re şıhlamıştı. Acaba delikanlı
ruyaka mı dolayıyordu.

O gün Tam köprünün üzeri-
nde bir adam tutuldu ve ti-
marhaneye gönderildi. Bu a-
dam köprünün orta yerinde:

— Kaynasın Baba, tencere-
nin ateşi sönmüyor. Benim niye
tencerem yok? Benim tencerem
niye kaynamıyor?

Diye âvaz âvaz haykırmış, ağ-
lamış, inlemişti.

— Zavallı, bu da tencere ile
bozmuş.

Deyip geçmişlerdi.

FERDİ TAYFUR

Resim: Bedri Rahmî

3 HİKÂYE

İş Arayan Adam

SEFER AYTEKİN

Ona bizim köyün altındaki
şosa yolunda rastladım. Yolun
taşı az olan kenarında yürüyör-
dü. Yırtık çapularının ellerine
almıştı. Yalın ayakları, incikle-
rine kadar çamura batıyor ve
bu yapıpın çamurları ona mu-
vakkat ayakta kalmasını sağlı-
yordu. Yayvan ve iri ayaklar ace-
aip izler bırakıyordu. Sırtında çiz-
gili ketenden bir mintan vardı.
Göbeğine kadar açık olan bu
mintandan kılı ve kara göğsü
görünüyordu. Ayazdan yüzü ve
kulakları morarmıştı. Dudak-
ları beyaz bir zarla örtülmüştü.

Selâmlaşık. Yüzünde ve ür-
kek bir ışıltı ile bakan gözlerin-
de yorgunluğun ve garipliğin ısı-
tırıcı dalgaları vardı. Konu-
surken çok zorluk geçiyorduk.
Söz söylemek için açılan ağı-
zımıza yağmurla karışık bir rüz-
gâr doluyordu. Ben at üstünde
olduğum için, benim sözlerim a-
şağı inmiyor, onunkiler yukarı
çıkıyordu. Seslerimiz boşluk-
ta savrulup kayboluyordu.

Köyünden iş bulmak için çı-
kmış. Dört gündüzenberi yol yürü-
yormuş. Üç kardeşi ile bir ana-
sı varmış. Babası öldükten son-
ra çift koşamaz olmuşlar. Tar-
lalarını satıp parasınıemişler.
Kardeşlerinin birine karın tok-
luğuna bir kapı bulunmuş. Lâ-
kin anası ve iki kardeşi onun e-
line bakarlarmış.

Ona bizim köyü tarif ettim.
İş bulacağını söyledim. Sevin-
di ve kendi tabiriyle teşek-
kür etti. Onunla konuştüğüm
müddetçe zor zabtettiğini atı i-
leri sürdüm. Yol bombostu. Ses-
siz topraklar üzerine siyah bu-
lutlar asılmıştı. Yağmur nere-
deyse şiddetlenecekti. Yolun iki

rakola götürmüş. Orada sorup
sorusuzmuşlar. Odun kestir-
mişler, karakolu süpürttirmiş-
ler, salıvermişler.

Onu dershanenin bitişindeki
kendisi odama aldım. İyice ısın-
dı ve karnını doyardu. Yollar-
da ayağı vebilhassa baş parma-
ğı taşlara çarpa çarpa yırtılmış
yaralanmıştı. Bu yaraları ilâç-
layıp sardıktan sonra çocuklar
vasıtasıyla, hizmetkâr lazımsa
gelip bu adamı tutmaları için
babalarına haber gönderdim.

Kendisine bu kadar yakınlık
göstermeme rağmen pek az ko-
nuşuyordu. Yüzünü ağır bir dü-
şüncenin ciddiliği perdeliyordu.
Durmadan sobayı kurcalıyor,
konuşmaktan kurtulmak için
hiç durmadan çoktanberi tutu-
muş olan sobayı üflüyordu. A-
rada sırada bacağına birini ö-
nüne uzatıp iki elle sıkıyordu.
Soğuktan uyuşan bu bacağı çok
sızıyormuş.

— Niçin bu kadar düşünceli-
sin, biraz konuşsana!

dedi kiçe:

— Bir şey düşünüyorum, ne
konuşayım?..

Diyor, yüzü hafifce kızarıyor,
tekrar uzun bir sessizliğe ken-
dini bırakıyordu. Düşüncükleri-
ni birer birer öğrenmek iste-
mekle beraber onu sıkacak bir
harekette bulunmamak için da-
ha fazla sormuyordum.

Neler düşünebilirdi. Her hal-
de İspanyada şato kurmuyordu.
Bir macera romanı veya filmi-
nin vakaları arasında da ken-
dini kaybedemezdi. Kadın, kız da-
laveları ile de meşgul olamaz-
dı. Nihayet düşünse düşünse a-
nasını, kardeşini, köyünü, geçti-
ği yolları düşünebilirdi. Ona ne

Üsera Karargâhı

FİKRET MUALLA

Ah şu insanlar ne tuhafır-
lar? Hayat kazanmak, hayat ka-
zandırmak için ne garip tecel-
lilerle mücadele ederler.

Gözlerimizi tahriş ederek,

burnumuza kadar sokulup ku-
laklarımızı pisletecek derecede,
caddelerde, sokaklarda, pen-
celelerin içlerine doğru bir apte-
haneye çıkar gibi garip garip
sedalılarla yestehliyen eskici ve
sebzevatçı feryadlarına mı; yok-
sa, pis kıyafetle, İstanbul
kapsından kimsenin kendine: "hey
nereye gidiyorsun?" diye sor-
madığından şehirde artan ser-
serilerle bunlara lâve olarak
hiç bir lisana benzemiyen Rum,
Ermeni, Yahudi insanlarından
doğan "tonalit" lere mi; yoksa
bu garip mesul ve hilâfeten hâ-
cır altınbaki şehir sokaklarında
dolaşan nasırlanmış ruhlarla mı
kızıp Yaradana sığınayım da
"Aman beni kurtar!" diyeyim?

Ben hürriyetimi çok severim.
Bunu naçiz sükûtumda bulur-
um. Resim yaparken, ibadet e-
der gibi, sükûtu, beynimin tep-
esinde, saçlarının dibinde his-
sedemeyişim, o zaman bilirim ki
yanlış bir işle meşgulüm veya
ıssal edilmişimdir. Bu yanlış
meşguliyetten kurtulmak için
gider, evvelâ, üç beş kadeh rakı
içerim. Eğer bu yanlış meşguliyet
daha sürerse, fitil gibi olur,
çatacak, kavga edecek adam a-
rarım.
Herkes de aşağı yukarı benim
gibidir.

Alemi nizama sokmak fik-
rimden geçen şeylerden değilse
de, lâfın kusası, sükûtumu res-
men severim, ve dediğim gibi, i-
badet eder gibi resim yapmayı
ister, ruhi istirahatimi ancak bu

düşünüyorsun diye tekrar tek-
rar sormak hiç de doğru değil-
di. Garibin başını kaşınması için
elinden başka nesi olur ki.

Hem ne malûm onun düşün-
düğü. Sessizce duran her ada-
mın muhakkak düşünmesi mi lâ-
zım. Bu bizde de çok vaki olan
bâllerden biridir. Bazan gözleri
miz sabitleşir, dalar. Görenler
bizi iç âlemlerle meşgul zanneder,
Halbuki bu vaziyet içinde geçen
zamanı araştırarak kafamızın içi
bomboş ve beyaz bir kâğıt gi-
bidir. Üzerine bir satır bile yaz-
ılmamıştır.

Son derse kadar bu emek sa-
tıcısına hiç bir müsteri çıkmadı.
Umitsizlik yılanı onun çeh-
resinin manasını, gözlerinin pa-
rültmasını değiştirmekte geçikme-
di. Son dersten çıkınca onu içe-
de bulamadım. Gezinmeğe çık-
tı zannettim. Bu sırada evlerine
gitmek üzere ayakta kalmasını gi-
yen çocuklardan biri:

— Çarığım yok!

Diye şikâyete geldi. Ben de et-
rafına iyice bakınca ceketle-
rimden birinin yerinde olmadı-
ğını gördüm. Bir şeyler sezer
gibi oldum. Hemen eşyalarımı
yokladım. İki tane de şehirden
yeni getirdiğim ekmeğe kayıbdı.
Demek ki o gitmişti; hem de bir
çift çarık, iki ekmeğe, bir eski
ceketle birlikte. Onu yakalamak
çok kolay bir işti. Fakat, bu ne-
ye yarardı. O bir hırsız değildi.

SEFER AYTEKİN

Resim: Abidin Dino

ABİDİN DİNO

Lord Bernerse Göre

İngilterede hazırlanmakta olan bir operanın dekor ve kostümlerini bir Türk ressamı yapacaktır. İngiliz gazeteleri bu Türk sanatkarından bahsetmektedirler. Mezkûr opera hakkında "Niyuz Kroniki" gazetesinde çıkan bir yazı aynen alıyoruz:

Lord Berners, Faust ve Faustun şeytanla olan dostluğu mevzuu üzerinde büyük bir opera hazırlamak üzeredir.

Kendisile beraber çalışan Mis Gertude Stein ("Yeni edebiyatın büyük rahibi") sekiz aylık bir çalışmadan sonra operanın mevzuunu yeni tamamlamıştır. Lord Berners bu "libretto" yu

almış ve Berkşayr'daki köküne çekilip tetkike başlamıştır. Gitmeden evvel kendisile görüştüm lord:

— Operanın mevzuu Göthe'nin yazdığı gibi değil, dedi. Fransız dostlarımdan birinin dediği gibi, Gertie'nin kendi eseridir.

Lord Berners'e göre Gertie'nin (Faust'u "modern, fantastik ve eskisinden daha eğlence"li" dir.

— Meselâ sonundan başlayalım. Melistofelos gelip, anlama mucibince hakta olan şeyi Faust'un ruhunu istediği zaman Faust bunu veremeyeceğini, çünkü sattığını söylüyor. Bu suretle, asri şeytan mağlup edilmiş oluyor.

"Sonra, operanın sonundaki koro o kadar modern bir şarkı ile başlıyor ki; meselâ: "nereye gidebilir?" cümlesi vardır. Buna beste yazmak çok büyük bir zevk olacaktır.

"MisStein'in dostu olan bir Benediktin rahibi muharririn bu eserile büyük bir dini meseleyi ortaya çıkardığını söylemiştir. "Operada Margörit kendisinin ve Helenanın bir halitası olarak görünmektedir ve çirkin bir mahlûktur.

"Üslup tamamile Stein üslubu değildir. Kolayca anlaşılması için lazım olan noktalar ve virgüller hiç yoktur."

Operanın dekorları ve elbiseleri Rusyada filmler ve dekorları Rusyada filmler ve dekorları yapılmış olan bir Türk ressamı tarafından hazırlanacaktır. Lord Berners ressam hakkında:

— İsmi hatırlıyamıyorum, diyor. Fakat, eserleri yeni tarzdadır, garip ve dikkate şayandır. Kendisi yeni doğan bir dehadır (1).

Operanın musiki, mevzuun yazılına ve operanın tarzına te mamen zid olarak, on dokuzuncu asırdaki büyük operalardaki gibi, korolardan, duettolardan, kulintetlerden mürekkeptir.

Bestekar, Berlioz'un Busoninin ve Guno'nun "Faust"larını tetkik etmiş ve Guno'nun operasını en iyi bulmuştur. "Faust" a başlamadan evvel, önümüzdeki baharda Londrada oynanacak olan "Kupidon ve Psiş" isimindeki baletü üzerinde meşgul olacaktır.

(1) Mevzuubahs ressam Abidin Dinodur.

Ihsan Altay'a Göre Türk Yaratıcı

Ressam Abidin Dino, Londra'da oynanacak bir operanın dekorlarını yapmaktadır. Bu vesile ile, bazı Londra gazeteleri kıymetli ressamın dehasından bahsetmektedirler. Hatırladığıma göre, bu hakikatı yalnız Londra görmüş değildir. Bundan dört, beş sene evvel de, bazı Avrupa gazeteleri de onun dehası üzerinde yazılar yazmışlardır.

İhtisasına ait bilgi ve yeni buluşları, muhtelif lisanslarda, takip ederek her gün biraz daha öğrenişen, her gün biraz daha inceleyen Abidin Dino yaratıcı olmuştur.

Tarihte, daima, büyüklük ve yaratıcılık kalmış olan Türk, bugünkü havasıyla de yaratıcılık içinde ve yolundadır.

Cumhurreisimiz İsmet İnönü'nü düşünüyorum: Türkün İstiklal Savaşının askeri kısımlarında yaratıcı dehasını isbat ettikten sonra, on dört senelik Baş-

SANAT Yazısız manzara Sonu 7ci sayfada

BEDRİ RAHMI

Bedri Rahminin Halkevleri tarafından gönderildiği Edirneden yaptığı nefis bir manzara

ve SANAT ŞAHSİYETİ

Fikret Adil'e Göre

Abidin Dino'ya Göre

Bedri Rahmiyi, ben, görmeden tanıdım. Bundan altı, yedi sene evvel, bir gün Çallı İbrahime rast gelmiştim. Cebinden bir zarf çıkardı, zarfın içinden bir fotoğraf ve bana:

— Talebelerimden biri yapmış, göndermiş, kendisi Pariste şimdi;

diye uzattı. İtiraf ederim ki, içimden, "kim bilir hangi meşhurun kopyesi!" diye elimi uzattım, fakat resmi görünce vurulmuş gibi oldum. Bu, resimden ziyade, resmin içinde uyandırdığı kaleidoskopik hatıralardan- dı ve resim bana:

Yavuz geliyor, Yavuz Direkleri altundan Şarkısını; eskiden kahvelerin önüne asılan "Bu akşam bu mahalde Meddah Aşkî..." veya tüncü dükkânları önlerindeki "Her nevi damğa pulu" levhalarını; mis gibi kokan furların camlarına kırmızı mürekkep çizilmiş, başları küçük "mikrosefal" ve kuyrukları pala gibi geniş, uzun (9) rakamlarını; Ramazanlarda içleri donatılan tulumbacı kahvelerini, küçükken Kadıköyünde bindiğimiz çekçek arabalarının sallanan perdelerindeki resimleri hatırlıyordum.

Resimdeki bu cazibe, içe hitap edis kuvvetle, o zaman, daha yüzünü görmediğim, eserinin de sadece fotograftan bir kopyesini gördüğüm ressam için bir yazı yazmama sebep olmuştu.

Neden sonra kendisile tanış-

ım. Beni ilk gördüğü zaman yüzüme dikkatli dikkatli bakıyordu. Bunun sebebini aradan bir kaç sene geçince anladım. Meğer, Bedri Rahmi, kendisi için yazdığı yandan, beni kocaman sakallı, âdeta Viktor Hügo gibi âzametli birisi zannetmiş, ve beni görünce hayret etmiş.

Bu görüş ve bu zan, işte Bedri Rahminin ta kendisidir. Bedri Rahmi, intibalarına daima bir çehre takar, onlara bir ifade verir.

Meselâ hakikatte, daha doğru su, yaş itibarıyla ben ihtiyar değilim, fakat, yazımla ihtiyarım. Genç kalabilmek herkesin nasip olamayan bir meziyettir.

Bedri Rahmi, o günden bugüne kadar, belki bir fabrikanın imal edemeyeceği kadar çok resim yaptı, çalıştı. Fakat, hemen hepsini "temrin" olarak yaptığı bu resimlerde, daima onun gençliği, tazeliği var. Taze, genç ve korkunç bir değirmen. Her türlü tesirlere açık, fakat, bu tesirleri makinesinden geçirdikten sonra hep aynı marka un çıkararak bir değirmen. Ara, sıra bu unda mısır buğdayı veya çavdara fazlalığı hissediliyorsa da, markayı bozacak kadar değil.

Bedri Rahmi markasını kökleştirmiş, başka başka kıymetler arzetmekle beraber aynı sanat ayarında olan arkadaşları ile beraber, resimde bir Türk mektebi yaratacak olanlar içindedir.

FIKRET ADIL

SANAT Yazısız manzara

Bedri Rahmi, masallah, cehenneme gitse, cehennemin bile sevillecek bir tarafını bulur.

Bedri Rahmi, dünyayı sevdirmek için doğmuştur.

Bedri Rahmi taze, düzgün, renkli olan her şeyi sever.

Resim yaptığı vakit şekilleri okşar.

Şiir yazdığı vakit kelimeleri okşar.

Sevmediğini okşamaz; ısıtır. Bedri Rahmi, ressam veya şairden fazla Bedri Rahmidir.

Bedri Rahminin ilk defa resimlerini gördüğüm vakit çokukken emdiğim horoz şekerlerini hatırladım.

Resimleri bana horoz şekeri kadar sade ve sakin göründü.

Fakat, bu bir tuzaktı.

Papatya tarlasından daha az tehlikeli zannedilen şekiller, insanın kafasına girince bir daha çıkmıyorlar.

Zorla değil ya çıkıyorlar. O hafta kafamda kat kat kalıyorlar, bir tabur deniz kızı, boyunu uzun beygirler, (beygirlerin gözü badem) ve daha neler.

O gün, bugün, bir tabur deniz kızı kafamın içinde yüzer ve badem gözlü beygir, nadiren ruya ya da gördüğüm ve sevdiğim insanlarla gelir, dolarsa gider.

Tanıdığım kimselerin yüzünü bazen unuturum, uzak bir memlekette olduğum vakit kardeşlerimin bile mevcudiyetinden, dün yaya gelmiş olmalarından şüphelenirim.

Çehrelerini hatırlamaya çalışsam, karşık fotoğraf negatiflerine benzer şekillerinden başka bir şey göremem, fakat Bedrinin çizdiği körün yüzü bir mahlûk vardır ki kafamda Galata kulesi kadar yer tutuyor.

Çizilmiş şekillerin muhayyeye de bu kadar yer tutması bence yasak edilmelidir. Çok zaman evvel yaptığım ufak bir kanbur adam resmi, resimlikten çıkmış beni uzun zaman bir felâket kadar üzmüştü, yormuştu.

Bedrinin çizdiği deniz kızları ile şimdiye kadar iyi geçindim. Onlar benim için birer eski arkadaş.

Bedri Rahminin bütün resimlerinde, nazım hissedilen bir kalabalığın hattâ bir şehrin veya memleketin mevcudiyeti var.

Ağaçları, kahveleri, bulutları, adamları ile bir kuvvet kaynıyor.

Bu kuvvetin ne istediği Bedrinin resimlerinde henüz meçhul. Bedri, resimlerinde ve şiirlerinde sual soruyor, pek çok sual soruyor:

"Yarab! Niçin bu dünyaya diri gelindir, Acaba niçin cennete diri girilmez?"

Bedri Rahmi, masallardaki de ilkanlar gibi cennetin peşinde. Resimlerle hattâ o taraflardan müjdelere veriyor. Yazılarile hâvâdisler getiriyor.

"Cennetten müjde veriler; Bahar yoldadır, yoldadır..."

Bedri Rahminin yazılarında deniz vardır, hissedilir;

"Biz ölen ağaçları yontup, Gemilerimize direk yaparız."

Dahası;

"Hasret kokan gemi direklerinde...vs."

Bedri Rahminin resimlerinde ısrarla avdet eden şekiller vardır.

Onlar da bir takım şeyler söyüyorlar.

"Niçin biz bir defa doğuyoruz?"

Bedri masasındaki uzun boyunu (çizdiği beygirlerin boyuna benzer) bir surahiye acıması olacak ki onu mütemadiyen çizmiş ve renklemiştir.

Kapalı Çarşıdan satın aldığı ve bir yetim kadar koruduğu pembe sürahi, şimdi bin sürahi oldu.

Bedri Rahminin yaratmakta ki bu bolluğu, ilâhlarla senli benli konuşmasını izah eder. İlâhlarla pazarlık bile ediyor:

"Kusura bakma idare etmez, Bir avuç toprak nemize yetmez."

Hattâ ilâhlara kafa tutuyor:

"Bu ne mene iştir ki!"

Bedri sürahiye tek bir nusha halinde yaratan ilâhlara karşı geldi, ilâcını da buldu.

Sürâhilere bile haklarını veren Bedri Rahminin resimlerine bakarak:

Bahar yoldadır yoldadır, Diyorum. ABİDİN DİNO

Resimler ve yazı: FIKRET MUALLA

KARAALTIN ZONGULDAK

Y A Ş A R Ç Ö L

Tepekli ve çabuk olan en üstün mayas olan kendir. Söylendiği gibi kendir ve sarpıyalması mayas olan, Kara Altın'dır. Tarihi MİSİT'den önceye uzatılır. Önceki 18 inci yıl yıla aralıksız, makine en üstün olduğu zamanda en çok üretilen, kendir kendir kendir... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İki kendir tarifi Fatih zamanına kadar vardır. 1800'de İsmail Mısır'da bir kendir tarifi... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Hasan Hüseyin altın olan... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Hasan Hüseyin altın olan... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Hasan Hüseyin altın olan... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Hasan Hüseyin altın olan... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Hasan Hüseyin altın olan... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Hasan Hüseyin altın olan... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

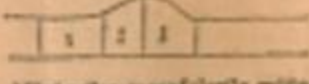
Hasan Hüseyin altın olan... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mekânın İlmî Olan Hendesinin İnkişafı Hakkında

MİTHAT ERİNANÇ

Mekân meselesi ilmi olarak pek eski devirlerden beri meşgul etmiştir. Bu problemi çözmek için mekânın ilmi olan hendesini 5000 senedir. Hendese eskiden 5000 senedir evvelsinden beri mekânın ilmi olan hendesinin meselesi olan. Hendese, bütün meselelerinde tam bir katiyet gösterdiği gibi bu meseleleri ilmi olarak çözmek için mekânın ilmi olan hendesinin meselesi olan.

Mesele 1, 2, 3 meseleleri birleştirilerek... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Meseleler meseleleri... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Meseleler meseleleri... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Meseleler meseleleri... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Meseleler meseleleri... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Meseleler meseleleri... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Meseleler meseleleri... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Meseleler meseleleri... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Hasbî Araştırmalarla İlim Ve Fennin Doğuşu

CELAL SARAÇ

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

İlim, doğanın yalın ve soyut bir şekilde... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

AGIZ KOKUSU

455-7

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Mektuplar ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Y A Ş A R Ç Ö L

MİTHAT ERİNANÇ

CELAL SARAÇ

OL FEYZULLAH DOĞRUCU

Ihsan Altay'a Göre Türk Yaratıcı

(Bu tarih içinde) ve... Bu kendir ve yağma işi başta başta...

Kitaplar

Dünya dönmüyor Newton Bir Palavracıdır

Berlevisi olarak kayıplara bu sözler bir palavra defteri.

Evveldi dikkat edersem, ya nece albede tasavvuf bir evde görürsünüz.

Sevdi bu iddia birini iddia eder dediler. Bay Hüseyin Beşin...

"Caibde nasarıyetin münazaka... Güzün ve yıkların fenihi...

Bu kadar hüseyin iddia etmiş... Bu kadar hüseyin iddia etmiş...

Şimdi de hüseyin 16 hüseyin... yarıyığı kavdi ağzında...

İki hüseyin hüseyin (hüseyin) hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

ZİYA GÖKALP

(Baş 1 içinde)

lara birer mas tepeli ediyorlar. Hücumünden önce...

(Ahsa) ve sonra (Hüseyin Hüseyin) fıkaları...

Fakat, susturulan neşriyat ve yarıyığı kavdi ağzında...

Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi Hüseyin Hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

A - İki ve Dördüncü bir hüseyin hüseyin hüseyin...

Nihayet kışık olarak bir hüseyin hüseyin hüseyin...

Bütün bu konuşma rağmen hüseyin hüseyin hüseyin...

(Baş 1 içinde) Hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

(Baş 1 içinde) Hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Zamanında da pek tesiri hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Nihayet kışık olarak bir hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

(Baş 1 içinde) Hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

KARADENİZ YOLCULARI

(Baş 1 içinde)

Garbette çocuktan var mı? Çarabimide bir çocuktan...

İşte, Karadeniz posta vapurlarında yoktu hüseyin hüseyin...

Evvelki hüseyin Karadeniz'in en çok hüseyin hüseyin hüseyin...

Hemşireler: Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin...

Özellikle Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin...

Özellikle Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin...

olacak ki bir kaç saat evvel hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Fakat, zarafetler hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Altdünya parolası hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Bundan başka Trabzonun hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Görüle hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Karadeniz hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Anahat hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Karadenizden hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Yeni yeni vapurlar hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

YUSUF AHISKALI

REMZİ KİTABEVİ NEŞRİYATINDAN: Pearl Buck

Table with 2 columns: Author/Title and Publisher/Translator. Includes names like Pearl Buck, Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin...

(Baş 1 içinde) Hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

Table with 2 columns: Author/Title and Publisher/Translator. Includes names like Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin Hüseyin...

Bu sene Nobel mükâfata hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

İki hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin hüseyin...

ikbal Kitapevi advertisement listing various books and their prices.

TOPLU TEDRIS advertisement for a course by Yusuf Ahiskali.